אֵין הַקּוֹר גָּדוֹל וְאֵינוֹ (ה) אֶלָּא לְמַפְנְקִים, וְהָרַי (ו) כְּמָרְחָץ וּמַגְמָר דְּאָסוּר (בית יוסף (ד"ה נעיל מיקור) בשם תשובה אשכנזית (שו"ת מהרי"ל סי' קסו)), (ז) וְנָהֲגוּ לְהָקֵל: **ב** [*] [2]מֻתָּר * לְהָחֵם בְּיוֹם טוֹב (ח) מַיִם לִרְחָץ (ט) * יָדָיו (י) * אֲבָל לֹא כָּל (ג) **גּוּפוֹ**, (יא) **אֶפְלּוּ אֵינוֹ רוֹחֲצוֹ בְּבַת אַחַת.** הַגָּהּ: (יב) אֲבָל מֻתָּר לִרְחֹץ (ג) תִּינוֹק בְּמַיִם שֶׁהוּחַמּוּ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב (מרדכי פרק ב' (סי' תרמ)), אֲבָל אָסוּר לְחַמֵּם לְצָרְכּוֹ (יג) אֶפְלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי (מהר"א מפראג), אֲבָל כְּשֶׁצָּרִיךְ לָהֶם לְבַשֵּׁל אוֹ לְהָדִיחַ, אָז (יד) מֻתָּר (ד) [ד] לְהַרְבּוֹת בְּשִׁבְיִלּוֹ (כל בו (סי' מז)). וְדִין חַמֵּי טְבֶרְיָה כְּמוֹ בְּשַׁבָּת כִּדְאִיתָא

ב הֶרְי"ף (יא.) וְתוֹסָפוֹת (כא: ד"ה לא) מַהֲא דְּאָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים מִשְּׁנָה שַׁבָּת ל"ח (ע"ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

ב (ג) **גּוּפוֹ.** שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה לְכָל אָדָם אֶלָּא לַמְפַנְּקִים: (ג) **תִּינוֹק.** כֵּיוָן דְּהוּא רְבִיתַיהּ לֹא גָּזְרוּ. מָרְדְּכַי. וְהָאִידָּנָא דְּאַף בַּהֵל לִפְעָמִים אֵין רוֹחֲצִין אוֹתוֹ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים אַף בְּיוֹם טוֹב אָסוּר לִרְחֹצוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): (ד) **לְהַרְבּוֹת.** הֵיינוּ דְּוָקָא בְּפַעַם אַחַת, אֲבָל אָסוּר לְהוֹסִיף עָלָיו כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סִימָן תק"ג (ס"ב):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [בשו"ע] **מֻתָּר לְהָחֵם כו'.** עַיֵּן בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם (על הגליון), וְעַיֵּן בְּשֹׁ"ך יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ"ט (ס"ק יב). וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ג) כָּתַב בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת כְּתַב יָד מֵאֶחָד מֵרַבָּנֵי אִיטַלְיָא שֶׁהַתִּיר לְהָחֵם בְּיוֹם טוֹב וְלִרְחֹץ הָרְחִיצָה הַהֲרָחָית לִלְבּשׁ לְבָנִים. וְעַיֵּן לְצֵיל סִימָן שכ"ו: (ד) **לְהַרְבּוֹת.** עַיֵּן בְּשוּ"ת נוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא סִימָן כ"ד וְכ"ה בְּאֶחָד שֶׁהוֹרָה הַתֵּר לְהָחֵם הַיְרוֹה שֶׁבַּמְּרְחָץ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל בְּעֶרֶב שַׁבָּת לְצֹרֶךְ שַׁבָּת גַּם כֵּן בְּיוֹם טוֹב לְצֹרֶךְ שַׁבָּת יֵשׁ הַתֵּר עַל יְדֵי עֲרוּב תַּבְשִׁילִין עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ד) בְּשֵׁם זַרַע אֶמֶת (סי' ע"א) שֵׁשׁ שְׁנוֹתֵנִין הַתֵּר בְּכַהֲאי גַּוְנָא לְהַתִּיר בְּיוֹם טוֹב שֶׁבְּעֶרֶב שַׁבָּת עַל יְדֵי שֶׁמְּבַשְּׁלִין בְּיוֹרָה שֶׁחַיִּם אוֹ שְׁלֹשׁ בִּיצִים. יֵשׁ לְהַנִּיחָם בְּמָקוֹם רְחִיצָה כָּל גּוּפוֹ בְּחַמִּין אָסוּר רַק פְּתוּחַ וְתִרְחַץ הַיטֵב בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב כָּל גּוּפוֹ בְּחַמִּין.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּהוּא צֹרֶךְ אֹכֶל נֶפֶשׁ מַמָּשׁ: (ה) **אֶלָּא לְמַפְנְקִין.** דְּכֵיוָן דְּאֵינוֹ אֶלָּא לְמַפְנְקִין לֹא הֲוֵי שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ: (ו) **כְּמָרְחָץ וּמַגְמָר.** הֵיינוּ דִּין דְּלִהָחֵם מַיִם לְצֹרֶךְ רְחִיצַת כָּל גּוּפוֹ דְּסָעִיף ב' דְּאָסוּר מִטַּעַם זֶה, וְדִין דְּמַגְמָר בְּסָעִיף ד' לְקַמָּיהּ דְּאָסוּרוֹ הוּא גַּם כֵּן מִטַּעַם זֶה: (ז) **וְנָהֲגוּ לְהָקֵל.** כֵּיוָן דְּעִקַּר מְלֶאכֶת הַהַבְעָרָה בִּשְׁבִיל קֹר הוּא מְלֶאכָה הַמֻּתֶּרֶת, דְּהוּא שָׁוֶה בְּכָל נֶפֶשׁ, (ו) לֹא קָפְדִינַן אִם הַקֹּר גָּדוֹל אוֹ קָטָן: **ב** (ח) **מַיִם.** אַף שֶׁאֵינָן (ז) רְאוּיִין לִשְׁתִיָּה רַק לִרְחִיצָה: (ט) **יָדָיו.** וְהוּא הַדִּין (ח) פָּנָיו וְרַגְלָיו, דִּרְחִיצַת פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו הוּא דָּבָר הַשָּׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ. וּמִכָּל מָקוֹם לֹא יִרְחֲצֵם בַּמָּרְחָץ שֶׁמָּא יָבֹא לִרְחֹץ שָׁם כָּל גּוּפוֹ [בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש ולרחוץ)]: (י) **אֲבָל לֹא כָּל גּוּפוֹ.** פֵּרוּשׁ לְהָחֵם מַיִם כְּדֵי רְחִיצַת כָּל גּוּפוֹ, דִּרְחִיצַת כָּל גּוּפוֹ הוּא דָּבָר (ט) שֶׁאֵין שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ רַק לְמַפְנְקִין הָרְגִילִין בָּזֶה: (יא) **אֶפְלּוּ אֵינוֹ רוֹחֲצוֹ בְּבַת אַחַת.** אֶלָּא אֵבֶר אֵבֶר, דִּבְמַיִם שֶׁהוּחַמּוּ בְּיוֹם טוֹב (י) אָסוּר לִרְחֹץ בְּכָל גַּוָּנֵי: (יב) **אֲבָל מֻתָּר וְכוּ' עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם טוֹב.** פֵּרוּשׁ כְּגוֹן (יא) שֶׁעָבַר וְחִמְּמוּ אוֹ שֶׁהוּחַם לְצֹרֶךְ שְׁתִיָּה אוֹ פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו, דְּשָׁרֵי, וּלְגָדוֹל (יב) אָסוּר אַף בְּכַהֲאי גַּוְנָא לִרְחֹץ בְּיוֹם טוֹב [אַף לְהַמַּתִּירִין רְחִיצָה בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב] כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים הוּחַמּוּ בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל לְקָטָן מֻתָּר דְּהַיְנוּ רְבִיתֵיהּ וְלֹא גָּזְרוּ בּוֹ. וְדָוְקָא (יג) בְּקָטָן שֶׁרְגִילִין לִרְחֹצוֹ בְּכָל יוֹם אֲז אָמְרִינַן הַיְנוּ רְבִיתֵיהּ, אֲבָל כֹּל שֶׁרְגִילִין שֶׁלֹּא לִרְחֹצוֹ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים אֲז לָאו הַיְנוּ רְבִיתֵיהּ וְאָסוּר: (יג) **אֶפְלּוּ עַל יְדֵי עַכּוּ"ם.** דְּלְכַמָּה פּוֹסְקִים (יד) הוּא אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא, דִּרְחִיצַת כָּל הַגּוּף אֵינוֹ שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ, וְעַל יְדֵי עַכּוּ"ם הוּא שְׁבוּת. וַאֲפִלּוּ (טו) לְדַעַת הַסּוֹבְרִים דְּהוּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן, (טו) עַל כָּל פָּנִים הֲוֵי שְׁבוּת דִּשְׁבוּת. (יד) מִיהוּ בְּמָקוֹם חֳלִי קְצָת יֵשׁ לְהַתִּיר: (יד) **מֻתָּר לְהַרְבּוֹת בְּשִׁבְיִלּוֹ.** כְּדֵי בְּיוֹם טוֹב, שֶׁאֵינוֹ מֻתָּר מִלְּאכָה בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא לְדָבָר הַשָּׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ, וְאָמְרִינַן דְּלִפָנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו הוּא דָּבָר הַשָּׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ, אֲבָל כָּל גּוּפוֹ אִם יֶחֱם לְצֹרֶךְ כָּל גּוּפוֹ מַמָּשׁ אוֹ הָרְבֵּה אֵיבָרִים מִגּוּפוֹ, כָּל מַה שֶּׁרּוֹחֵץ חוּץ מִפָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו הוּא. וְאַף לְהַרְמְבַּ"ם (שם) וּסְמַ"ג (לאוין עה) וְהַגָּאוֹנִים דְּלִדִידְהוּ אֵין בּוֹ אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא רַק מִשּׁוּם גְּזֵרָה, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁלֹּא נִזְכַּר בַּגְּמָרָא לְהָקֵל אֶלָּא פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו [שֶׁהוּא דָּבָר הָרָגִיל] מִשְׁמַע

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ו) הַגְּרַ"א וְחֶמֶד מֹשֶׁה (סק"א): **ב** (ז) אֲלִיָּה רַבָּה (סק"ג) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד ח"א). וּבְיָרוּשַׁלְמִי פֶּרֶק ב' דְּבֵיצָה (ה"ה) רָאִיתִי דָּיֵשׁ תִּרֵי פִּתְרֵי, וְחַד מִנְּהוֹן דְּבֵית שַׁמַּאי דְּאָמְרֵי אֶלָּא אִם כֵּן רְאוּיִין לִשְׁתִיָּה הֵינוּ בְּשֶׁחִמְּמָן כְּדֵי לִשְׁתּוֹת מֵהֶם [וּכְמוֹ שֶׁפֵּרְשׁוּ הַתּוֹסָפוֹת (שם)], וּבֵית הִלֵּל דְּמִתִּירִין סְבְרֵי דְּבָעִינַן שֶׁיִּהוּ עַל כָּל פָּנִים רְאוּיִין לִשְׁתִיָּה [וּפֵרוּשׁ זֶה מְצָאתִי גַּם כֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרַ"ן עַל שַׁבָּת (שיטה להרי"ן לט: ד"ה רתנן) עַיֵּן שָׁם]. וְאָפְשָׁר מִדְּהִשְׁמִיט חִדּוּשׁ זֶה בְּתַלְמוּדֵנוּ עַל כָּרְחָךְ דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּהַמִּשְׁנָה אָתָא כְּשִׁטָּה דְּמֻתָּר לְבֵית הִלֵּל בְּכָל גַּוָּנֵי: (ס) פּוֹסְקִים: (ט) **הוּא שִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת** (שם), **וְהַרַּעַת הָרַמְבַּ"ם** (פ"א הט"ז) **וְהַגָּאוֹנִים דְּהוּא מִדְּרַבָּנָן. וְנָקֵל מִנֵּהּ שֶׁאָסוּר לְהַתּוֹסָפוֹת לְהָחֵם אֲפִלּוּ לְצֹרֶךְ חוֹלֶה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה וּלְהָרַמְבַּ"ם שָׁרֵי** [עוֹלַת שַׁבָּת (סק"ב)]. **וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן שכ"ח** (סי"ד) **דִּלְפִי דִּבְרֵי הַסְּבָרָא הַשְּׁלִישִׁית שֶׁהִיא הָעִקָּר אֵינוֹ מֻתָּר כִּי אִם עַל יְדֵי שִׁנּוּי:** (י) **וְכֵן אֲפִלּוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אָסוּר,** וּכְמוֹ גַּבֵּי שַׁבָּת לְעֵיל בְּסִימָן שכ"ו סָעִיף א': (יא) מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ד) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק"א) וְכֵן כָּתַב בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות א): (יב) חֶמֶד מֹשֶׁה (סק"ד)

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקיא

סִימָן שכ״ו (סמ״ק סי׳ כ״ג) (בית יוסף (ד״ה ומ״ש) בשם ממ״י). [ג]אֲבָל בְּמִים שֶׁהוּחַמּוּ (טו) מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב מֻתָּר לִרְחֹץ כָּל גּוּפּוֹ אֲפִלּוּ כְּאָחַד, מִיהוּ דַּוְקָא חוּץ לַמֶּרְחָץ (טז) אֲבָל בַּמֶּרְחָץ (יז) אָסוּר. הַגָּה: (יח) וְיֵשׁ אוֹסְרִים בְּכָל עִנְיָן, (יט) וְכֵן נוֹהֲגִין (טור והרא״ש (פ״ג סי׳ טו, שבת פ״ג סי׳ ז)): ג [*] (כ) [ד]אָדָם מֻתָּר לִטְבֹּל בְּיוֹם טוֹב מִטֻּמְאָתוֹ: ד * [ה]אֵין עוֹשִׂין (ה) [ה] (כא) מֻגְמָר דְּהַיְנוּ לְסַדֵּר מִינֵי בְּשָׂמִים

ג טוּר בְּשֵׁם הָרַי״ף (שם) וְרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק א׳ (הט״ז) וְסֵמַ״ג (לאוין עה).

ד מִשְׁנָה בְּיֵצָה י״ז (ע״ב) וּבֵיצַת הֹלֶד. ה מִשְׁנָה שָׁם כ״ב (ע״ב) וְקַהֲכָמִים.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וּבְיוֹם טוֹב תִּדְחֵי לְמַשָּׂה בְּחֻמִּין וּתְעַיֵּן הֵיטֵב בְּכָל גּוּפָּהּ קֹדֶם טְבִילָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ״ט (ס״ו) עַיֵּן שָׁם: ג [בשו״ע] אָדָם מֻתָּר כו׳. עַיֵּן בְּחוּט הַשָּׁנִי סִימָן ע׳ אִשָּׁה שֶׁשָּׁכְלָה בְּלֵיל יוֹם טוֹב אַחַר לַדָּתָהּ בְּשׁוֹגֵג מֻתֶּרֶת לְבַעְלָהּ כַּיָּוֹן שֶׁהָיְתָה שׁוֹגֶגֶת. וַאֲפִלּוּ הָיְתָה מְזִידָה לֹא הָיָה מָקוֹם לֶאֱסֹר מִדִּינָא בְּדִיעֲבַד רַק מִשּׁוּם מִיגְדַּר מִלְּתָא אֲבָל בְּשׁוֹגֶגֶת וַדַּאי מֻתֶּרֶת מִיָּד אַף שֶׁלְּכַתְּחִלָּה אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן, וּכְמִזִּידָה יֵשׁ לְהַחְמִיר לְפָרֵשׁ אוֹתָהּ לַיְלָה אַחֶרֶת עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ״ז (ס״ה): ד [ה] מֻגְמָר. עַיֵּן לְעֵיל סִימָן ר״ס (סק״ט) שֶׁם כָּתַבְתִּי בְּעִנְיַן שְׁתִיַּת טִיטוֹן בְּיוֹם טוֹב, וּבְקָרְבָּן נְתַנְאֵל פֶּרֶק ב׳ דְּבֵיצָה (ס״ כב אות י) כָּתַב לֶאֱסֹר וְחוֹלֵק עַל שו״ת דַּרְכֵי נְעַם (סי׳ ט).

בֵּאוּר הַלָּכָה

לְכָאוֹרָה דִּשְׁאָרֵי אִיבְּרִים אָסוּר, דְּאִי לָאו הָכִי הָיָה לָהֶם לְכָלֵל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ רוֹחֵץ כָּל גּוּפּוֹ אוֹ רֻבּוֹ מֻתָּר וְהַכֹּל בִּכְלָל, וְגַם דִּין דְּסִימָן שכ״ו אֵינוֹ פָּשׁוּט כָּל כָּךְ לְפִי זֶה]. אֶלָּא דְּרָאִיתִי דִּמְקוֹר הַדִּין דְּרַמ״א דְּסִימָן שכ״ו נוֹבֵעַ הוּא מֵהָרֹא״ש שֶׁהַלְּכוֹת מְקֻבָּלוֹת בְּסוֹפוֹ (סי׳ לז) הֲבִיאוֹ הַבַּיִת יוֹסֵף שָׁם (ד״ה אסור), וּמִדְּבָרָיו מוּכָח דְּהוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ דְּסְבִירָא לֵיהּ דִּלְרַגְלָיו לָאו דַּוְקָא דְּהוּא הַדִּין לְשְׁאָרֵי אִיבְּרִים, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם לְדִינָא בְּעִנְיָנֵנוּ לֹא הִגִּיהַּ הָרַמ״א בָּזֶה, וּמִשְּׁמַע לְכָאוֹרָה דְּלֹא נִרְאֶה לוֹ לְהָקֵל כְּדַעְתּוֹ אֶלָּא שֶׁם לְעִנְיַן רְחִיצָה דְּהוּא דָּרְבָּנָן לְכָלֵי עַלְמָא, אֲבָל לֹא לְהָחֵם חַמִּין שֶׁהוּא דְּאוֹרַיְיתָא לְכַמָּה פּוֹסְקִים. וּבַמְּאִירֵי הָלַא מוּכָח לְהֶדְיָא דְּאָסוּר וְהוּא חוֹלֵק לְהֶדְיָא גַּם עַל הַדִּין דְּשכ״ו, דְּכָתַב שָׁם לְהֶדְיָא בְּשַׁבָּת (לט: ד״ה חמין) דְּאַף אֲבָר אֶחָד חוּץ פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו אָסוּר, וְכֵן נִרְאֶה גַּם דַּעַת רַשׁ״י שָׁם (מ: ד״ה ובלבד) גַּבֵּי מֵחַם אַלּוּנְטִית בְּפִשּׁוּטוֹ, וְהַבַּיִת יוֹסֵף הִרְגִּישׁ בָּזֶה וְדוֹחֵק לְפָרְשׁוֹ עַיֵּן שָׁם. וּמִכָּל זֶה נִרְאֶה לְכָאוֹרָה דִּבְעִנְיָנֵנוּ שַׁיָּשׁ בּוֹ חֲשַׁשׁ אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא עַל כָּל פָּנִים אֵין לְהָקֵל, אֶלָּא דִּבְיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ״ט (ס״ו) הֶעְתִּיק הַמְחַבֵּר דִּינוֹ דְּהָרֹא״ש שֶׁהַלָּכָה אֶלָּא שֶׁהֶעְתִּיקוּ בְּשִׁנּוּי קְצָת שֶׁלֹּא כָּתַב דְּמֻתָּרֶת לְהֶחֵם קִיתוֹן לִרְחֹץ בֵּית הַסְּתָרִים כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרֹא״ש [לְשִׁיטָתוֹ דִּרְגְלָיו לָאו דַּוְקָא] אֶלָּא כָּתַב דְּמֻתָּרֶת לִרְחֹץ בֵּית הַסְּתָרִים בְּמַעַט מַיִם שֶׁהוּחַמּוּ אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב, וְאוּלַי בְּכַוָּנָה שִׁנָּה לְשׁוֹנוֹ. אָכֵן לְדִינָא בַּשׁ״ך שָׁם (ס״ק יב) הֲבִיא בְּשֵׁם הַמַּשְׁאַת בִּנְיָמִין (סי׳ ה) דְּחוֹלֵק עַל הָרֹא״ש וְדַעְתּוֹ נַמִּי דְּאוּלַי רַק לְפָנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו הִתִּירוּ עַיֵּן שָׁם [וְגוּף הַסֵּפֶר אֵינוֹ בְּיָדַי], וְאַף לְהַמְחַבֵּר אֵין לְדַמּוֹת רְחִיצַת רֹאשׁ לִרְחִיצַת בֵּית הַסְּתָרִים, דְּאוּלַי סָמַךְ הַמְחַבֵּר עַל הָרֹא״ש רַק הָתָם דְּהוּא לְצָרְכּוֹ טְבִילַת מִצְוָה. אֲמְנָם אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א בְּשַׁבָּת (לט: ד״ה וב״ה) דְּדַעְתּוֹ נַמִּי כ[ז]ְדָּקָאָמְרִינַן לְעֵיל דְּרַגְלָיו לָאו דַּוְקָא, אֶמְתַּ״ל דְּהוּא הַדִּין שְׁאָר אֵיבָרִים כל שֶׁהוּא רַק מְקֻמָּץ גּוּפוֹ שָׁרִי, וּכְהָרֹא״ש. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה בְּמַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא סִימָן כ״ה בְּסוֹפוֹ שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם מַחֲזִיק בְּרָכָה לְהָקֵל, וְכֵן מִשְׁמַע דַּעַת הַנּוֹדָע בִּיהוּדָה בְּמַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא סִימָן כ״ה בְּסוֹפוֹ עַיֵּן שָׁם:

ד * אֵין עוֹשִׂין מֻגְמָר כו׳. וְלִעְנְיַן שְׁתִיַּת טִיטוֹן בְּיוֹם טוֹב יֵשׁ דַּעוֹת בַּפּוֹסְקִים לְהָקֵל. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) שֶׁכָּתַב דְּרוֹב הַפּוֹסְקִים סְבִירָא לְהוּ כְּדַעַת רִאשׁוֹנָה, אֶלָּא שֶׁנּוֹהֲגִין לֶאֱסֹר (כד) וְאֵין לְשַׁנּוֹת הַמִּנְהָג: (יט) וְכֵן נוֹהֲגִין. וְלִעְנְיַן אִשָּׁה שֶׁחָל טְבִילָתָהּ בְּיוֹם טוֹב, הִסְפִּימוּ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים שֶׁצָּרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּמֻקְצֶה רַק פּוֹשְׁרִין דְּאִם לֹא כֵּן אָסוּר לִטְבֹּל בָּהּ. וְכָל זֶה אִם הוּחַמּוּ הַמַּיִם עַל יוֹם טוֹב אֲבָל בְּיוֹם טוֹב אָסוּר לְהָחֵם עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי עַצּוּ״ם (כה) יֵשׁ לְהָקֵל. וְכָל זֶה לְהָחֵם בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי, אֲבָל לְהָחֵם בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לְצָרְכּוֹ בְּלֵיל שֵׁנִי אֵין לְהָקֵל אִם לֹא שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל יִקַּח מֵהַמַּיִם לִשְׁתּוֹת מֵהֶם קָאָפְעָ אוֹ לְהַדִּיחַ כֵּלָיו, (כו) דְּכָזֶה מֻתָּר מִדִּינָא כְּדִין מַמְלָא חֲבִית מַיִם הַמְבֹאָר בְּסוֹף סִימָן תק״ג, וְרַק שֶׁצָּרִיךְ לְזָהֵר בְּכָל זֶה (כז) שֶׁלֹּא לְהוֹסִיף אַחַר כָּךְ מַיִם לְהַטְבִּילוֹ וּלְטַהֲרוֹ מִטֻּמְאָתוֹ בְּיוֹם טוֹב מִפָּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּמִתַּקֵּן הַכֵּלִי עַל יְדֵי זֶה, אָדָם שֶׁאֲנִי מִפָּנֵי שֶׁהוּא נִרְאֶה כְּמִצַּנֵּן עַצְמוֹ בַּמַּיִם וְנִמְצָא (יז:)]. וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן שכ״ו סָעִיף ח׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כד) וּבְאוּר הֲלָכָה שָׁם (ד״ה אדם) בַּאֲרֻכָּה כָּל פְּרָטֵי דִּין זֶה: ד (כא) מֻגְמָר.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יח) וְכִדְאִיתָא לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן תק״ג (ס״ב) לְעִנְיַן מִלּוּי חֲבִית מַיִם, כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו). וְאַף דִּבְדִרְישָׁה (סק״א) מְצַדֵּד דִּבְעִנְיָנֵנוּ לְעִנְיַן קָטָן מַתִּיר לְהוֹסִיף אַחַר כָּךְ, וְכֵן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) מִסְתַּפֵּק לְעִנְיַן זֶה, אַף כְּמָה אַחֲרוֹנִים הָעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְדִינָא [הַגְּרַ״ז (ס״א) וְהַחַיֵּי אָדָם (שם)], וְכֵן מוּכָח בְּכַאוּר הַגְּרַ״א עַיֵּן שָׁם. וְאַף דִּבְאַפֵּי זֶה גַּם בְּשִׁבְיל גְּדוֹל הָיָה מֻתָּר לְהַרְבּוֹת וְכִדְאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן תקי״ב (ס״א) דְּמֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל לְהַרְבּוֹת בְּשִׁבְיל עֲבָדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים בְּאוֹתָהּ קְדֵרָה שֶׁמְּבַשֵּׁל לְעַצְמוֹ (אֲבָל מִסִּימָן תק״ג (שם) דְּמַמְלֵא חֲבִית מַיִם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין צָרִיךְ אֶלָּא קִיתוֹן אֶחָד אֵין רְאָיָה כָּל כָּךְ, דְּאֶפְשָׁר דְּהָכָא גָּרַע מִשּׁוּם שֶׁמְּכַוֵּן בְּהֶדְיָא בְּשִׁבְיל שְׁנֵיהֶם) נָקֵט הָרַמ״א לְהַרְבּוֹת בְּשִׁבְיל הַקָּטָן, דִּבְגְדוֹל אַף דְּעָצַם הַחִמּוּם הָיָה מֻתָּר אֲבָל לְלֹא תוֹעֶלֶת הוּא דְּאָסוּר לְרַחֵץ בָּהֶם, וְכֹמוֹ שֶׁכָּתְבוּ בְּפִנִּים (משנ״ב ס״ק יב) דַּאֲפִלּוּ אִם הַחִמּוּם הָיָה שֶׁל הַתֵּר לְגַמְרֵי כְּגוֹן לִשְׁתִּיָּה לְבַד גַּם כֵּן אָסוּר אַחַר כָּךְ לְרַחֵץ בָּהֶם כָּל גּוּפּוֹ: (יט) אַחֲרוֹנִים: (כ) ר״ן (יא. ד״ה מתני׳ לא) שְׁמוֹכִיחַ כֵּן מִן הַגְּמָרָא וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ולרחוץ): (כא) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״א), וְכֵן כָּתַב בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א (שבת מ. ד״ה ואין צריך) וְהָרִיטְבָ״א (שבת מ. ד״ה נמצא): (כב) הַגְּרַ״א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כג) אֵלִיָּה רַבָּה (שם) וְחֶמְדַּ מֹשֶׁה (סק״ד) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״א) וְכֵן מַשְׁמַע בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ אוֹסְרִים בְּכָל עִנְיָן, (כד) וְכֵן נוֹהֲגִין (טור והרא״ש (פ״ג סי׳ טו, שבת פ״ג סי׳ ז)): (כה) [ד]אָדָם מֻתָּר כו׳. עַיֵּן בְּחוּט הַשָּׁנִי סִימָן ע׳ אִשָּׁה שֶׁשָּׁכְלָה בְּלֵיל יוֹם טוֹב אַחַר לַדָּתָהּ בְּשׁוֹגֵג מֻתֶּרֶת לְבַעְלָהּ כַּיָּוֹן שֶׁהָיְתָה שׁוֹגֶגֶת. וַאֲפִלּוּ הָיְתָה מְזִידָה לֹא הָיָה מָקוֹם לֶאֱסֹר מִדִּינָא בְּדִיעֲבַד רַק מִשּׁוּם מִיגְדַּר מִלְּתָא אֲבָל בְּשׁוֹגֶגֶת וַדַּאי מֻתֶּרֶת מִיָּד אַף שֶׁלְּכַתְּחִלָּה אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן, וּכְמִזִּידָה יֵשׁ לְהַחְמִיר לְפָרֵשׁ אוֹתָהּ לַיְלָה אַחֶרֶת עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ״ז (ס״ה): (כו) מַמְלֵא חֲבִית מַיִם כו׳. עַיֵּן בְּחוּט הַשָּׁנִי סִימָן ע׳ אִשָּׁה שֶׁשָּׁכְלָה בְּלֵיל יוֹם טוֹב אַחַר לַדָּתָהּ בְּשׁוֹגֵג מֻתֶּרֶת לְבַעְלָהּ כַּיָּוֹן שֶׁהָיְתָה שׁוֹגֶגֶת. וַאֲפִלּוּ הָיְתָה מְזִידָה לֹא הָיָה מָקוֹם לֶאֱסֹר מִדִּינָא בְּדִיעֲבַד רַק מִשּׁוּם מִיגְדַּר מִלְּתָא אֲבָל בְּשׁוֹגֶגֶת וַדַּאי מֻתֶּרֶת מִיָּד אַף שֶׁלְּכַתְּחִלָּה אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן, וּכְמִזִּידָה יֵשׁ לְהַחְמִיר לְפָרֵשׁ אוֹתָהּ לַיְלָה אַחֶרֶת עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ״ז (ס״ה): (כז) וְכִדְאִיתָא לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן תק״ג (ס״ב) לְעִנְיַן מִלּוּי חֲבִית מַיִם, כֵּן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו). וְאַף דִּבְדִרְישָׁה (סק״א) מְצַדֵּד דִּבְעִנְיָנֵנוּ לְעִנְיַן קָטָן מַתִּיר לְהוֹסִיף אַחַר כָּךְ, וְכֵן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) מִסְתַּפֵּק לְעִנְיַן זֶה, אַף כְּמָה אַחֲרוֹנִים הָעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְדִינָא [הַגְּרַ״ז (ס״א) וְהַחַיֵּי אָדָם (שם)], וְכֵן מוּכָח בְּכַאוּר הַגְּרַ״א עַיֵּן שָׁם. וְאַף דִּבְאַפֵּי זֶה גַּם בְּשִׁבְיל גְּדוֹל הָיָה מֻתָּר לְהַרְבּוֹת וְכִדְאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן תקי״ב (ס״א) דְּמֻתָּר לְיִשְׂרָאֵל לְהַרְבּוֹת בְּשִׁבְיל עֲבָדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים בְּאוֹתָהּ קְדֵרָה שֶׁמְּבַשֵּׁל לְעַצְמוֹ (אֲבָל מִסִּימָן תק״ג (שם) דְּמַמְלֵא חֲבִית מַיִם אַף עַל פִּי שֶׁאֵין צָרִיךְ אֶלָּא קִיתוֹן אֶחָד אֵין רְאָיָה כָּל כָּךְ, דְּאֶפְשָׁר דְּהָכָא גָּרַע מִשּׁוּם שֶׁמְּכַוֵּן בְּהֶדְיָא בְּשִׁבְיל שְׁנֵיהֶם) נָקֵט הָרַמ״א לְהַרְבּוֹת בְּשִׁבְיל הַקָּטָן, דִּבְגְדוֹל אַף דְּעָצַם הַחִמּוּם הָיָה מֻתָּר אֲבָל לְלֹא תוֹעֶלֶת הוּא דְּאָסוּר לְרַחֵץ בָּהֶם, וְכֹמוֹ שֶׁכָּתְבוּ בְּפִנִּים (משנ״ב ס״ק יב) דַּאֲפִלּוּ אִם הַחִמּוּם הָיָה שֶׁל הַתֵּר לְגַמְרֵי כְּגוֹן לִשְׁתִּיָּה לְבַד גַּם כֵּן אָסוּר אַחַר כָּךְ לְרַחֵץ בָּהֶם כָּל גּוּפּוֹ: (יט) אַחֲרוֹנִים: (כ) ר״ן (יא. ד״ה מתני׳ לא) שְׁמוֹכִיחַ כֵּן מִן הַגְּמָרָא וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ולרחוץ): (כא) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״א), וְכֵן כָּתַב בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א (שבת מ. ד״ה ואין צריך) וְהָרִיטְבָ״א (שבת מ. ד״ה נמצא): (כב) הַגְּרַ״א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (כג) אֵלִיָּה רַבָּה (שם) וְחֶמְדַּ מֹשֶׁה (סק״ד) וּנְהַר שָׁלוֹם (סק״א) וְכֵן מַשְׁמַע בַּפְּרִדְּכִי גּוּפָא (שם), וּדְלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו): (כד) הַגְּרַ״ז (שם): (כה) פְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ה) מַעֲצַר הַדִּין, וְרַק בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לֶאֱסוֹר לֹא רָצָה לְהָקֵל, וְכֵן דַּעַת רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶּר בִּתְשׁוּבָה (מהדו״ק) סִימָן י״ז. וְאַף דְּיֵשׁ אַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין גַּם בָּזֶה מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דְּאֵין לְהַחְמִיר דִּבְלָאו הָכִי לְהַרְמַ״ם וְעוֹד כַּמָּה רִאשׁוֹנִים עָצָם חִמּוּם בְּיוֹם טוֹב לְצָרְכּוֹ רְחִיצַת כָּל הַגּוּף הוּא רַק דְּרַבָּנָן, וְעַל יְדֵי עַצּוּ״ם מִפֹּלֶא הָרֵי שְׁבוּת דְּשְׁבוּת וְהוּא צָרְכּוֹ מִצְוָה. וְעַיֵּן בְּבֵית מֵאִיר לְיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ״ז (ס״ג) דְּדַעְתּוֹ דְּלְהַחֵם מַיִם כְּדֵי לְהָפִיג צִנָּה הוּא דָּבָר הַשָּׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ, וּכְעֵין זֶה מְצַדֵּד גַּם בִּתְשׁוּבַת נוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא סִימָן כ״ה (וְגַם בְּפֶרִי מְגַדִּים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב בְּסִימָן זֶה (שם) מִסְתַּפֵּק בָּזֶה), וּלְפִי זֶה גַּם לְהַתּוֹסְפוֹת וְהָרֹא״ש מֻתָּר, וְעַל כֵּן עַל כָּל פָּנִים עַל יְדֵי עַצּוּ״ם בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר. וּמַה שֶּׁהֶעְתִּיקְנוּ בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶּר לֶאֱסֹר לְהַחֵם בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לִצְרָכָיו בְּלֵיל שֵׁנִי, מִשּׁוּם דְּהָא אֶפְשָׁר לְהַחֵם בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֵׁנִי גּוּפָא דְּהוּא חל לְגַבֵּי יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן: (כו) וְאַף שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַצְרָמָה, מִכָּל מָקוֹם עַל יְדֵי עַצּוּ״ם וּלְצָרְכּוֹ מִצְוָה אֵין לְהַחְמִיר: (כז) דְּכָזֶה אָסוּר מִדִּינָא כְּדִין מְלוּי מַיִם. וְנִרְאֶה דְּאַף בָּזֶה אֵין לְהַחְמִיר רַק כְּשֶׁמְּחַם הָעַכּוּ״ם בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לְצָרְכּוֹ לֵיל שֵׁנִי אֲבָל כְּשֶׁמְּחַם בְּלֵיל שֵׁנִי גּוּפָא עַל יְדֵי עַכּוּ״ם אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) וּבשו״ע הרב (ס״א) כתב שלדעה זו, אף תינוק שדרך לרחצו בכל יום אסור לרחצו אפילו בחמין שהוחמו מערב יום טוב כמו בשבת, וכמו שנתבאר בסי׳ של״א, גזרה שמא יחם ביום טוב בשבילו. **ב)** ובלשון שו״ע הרב (ס״א) מבואר ג״כ דפנויו ידיו ורגליו לאו דוקא, שכתב: שהרי מותר להחם מים ביום טוב בשביל רחיצת אבר אחד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah